

זהו העותק השמור של Google עבור <http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=17&t=20692&start=40>. זוהי תמונת מצב של הדף כפי שהופיע בתאריך 2 ינואר 2015 06:45:41 GMT. ייתכן כי [הדף הנוכחי](#) השתנה בינתיים. [מידע נוסף](#) טיפ: כדי למצוא במהירות את מונח החיפוש בדף זה, לחץ על **Ctrl+F** או על **⌘-F** (Mac) והשתמש בסרגל החיפוש.

[גירסה טקסטואלית](#)

קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

מה שנכון נכון ↓

12:27 01/01/15

לומד_בישיבה כתב:

עניי עירך לא נאמר כדין לעניי והוא אינו יכול לדרוש ממני את הצדקה שאני נותן מדין 'עניי עירך' לאו בעל דברים ידידי את.

ברא"ם שהבאתי כתוב הפוך.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

לומד_בישיבה ↓

12:35 01/01/15

ראיתי את הרא"ם ולכן כתבתי את תגובתי - כאשר כל הזמן התאפקתי מלהתערב באשכול כאשר אני משער מי הוא זה אשר פתח את האשכול ובאמת שהוא צריך את הכסף ולא רציתי להפריע לו. אך אני עומד על כך בתוקף ויש לי אין ספור ראיות שאין העניי יכול לבוא אלי בטענות.

דיני עניי עירך אני מברר עם הרב שלי הפוסק והעניי לאו בעל דברים ידידי את!!! וכך הוא הסברא הפשוטה והישרה.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

חשבונות רבים ↓

12:50 01/01/15

מה שנכון נכון כתב:

ודאי לא מדובר שם ברא"ם שהיה תנאי והסכמה שכל קהלה תחלק בעצמה את הצדקה שלה ע"ש.

ברא"ם מדובר על עיר שיש בה הסכמה שכל קהל דואג לעצמו וכל הדו"ד שם היה במקצת הקהל שרצו להיפרד מאחרים ולקחת עימם את הכסף של הקהל ולא לתיתו לעניי קהלים עיי"ש.

מה שנכון נכון כתב:

כדאיאת בשלהי מועד קטן אמר רב מת בעיר כל בני העיר אסורין בעשיית מלאכה רב המנוגא איקלע להווא מתא שמע קל שיפורא דשכבא חזא להנהו אינשי דקא עבדי עבדיתא אמר להו להו הנך אינשי בשמתא לאו שכיבא איכא במתא אמרו ליה חבורתא איכא אמר להו אי הכי שרי להו פירוש שמחלו אנשי העיר הזאת לכל חברה וחברה שתהיה לעצמה שאין אנשי חברה זו מתעסקין למיתי חברה זו שכל חברה מתעסקת במיתה ויש לה בית הקברות בפני עצמה. [מש"כ 'מחלו' בסו"ד אין הכונה תנאי להדיא, אלא שבכל חלוקה לקהלות כלולה מחילה].

דברי הרא"ם הם שמחלו ועל פיהם כתבתי שנראה לי שבזה מיירי הרא"ם כי רק על זה הביא ראיה [לא היה לי ראם עם הגהות הרב משנ"נ]. כך או כך אם מדין מחילה קאתין עלה נראה לי מופרך לטעון שכל חסידות שקמה או כל הליטאים שלא מצטרפים אליה מוחלים בזה על כך שלא יתנו צדקה זה לזה.

נערך לאחרונה על ידי [חשבונות רבים](#) בתאריך ה' ינואר 01, 2015 12:59 pm, נערך 2 פעמים בסך הכל.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

חשבונות רבים ↓

12:53 01/01/15

לומד_בישיבה כתב:

מבלי להיכנס לכל הויכוח המתנהל כאן בין החכמים, אבקש רק להעיר כי בעבר התמודדתי עם השאלה מסוג זה למי לתת צדקה זה אומר עניי עירך עניי שכונתך ועוד כהנה. בזמנו הצלחתי להדוף אותם בטענה פשוטה עניי עירך לא נאמר כדין לעניי והוא אינו יכול לדרוש ממני את הצדקה שאני אמור לתת מדין 'עניי עירך' לאו כל דברים ידידי את - עניי עירך דיניה ביו"ד ולא בחושן משפט. וקופות הצדקה וקופות השכונה ועוד כהנה (למיניהם) הבאים בטענה **ובדרישה** 'עניי עירך' אינם יודעים מה הם סחים.

מה פירוש דרישה? אתה מכיר קופת צדקה שתבעה מישהו לבי"ד משום עניי עירך? הם דורשים ממך שתנהג לפי השו"ע, זה הכל.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?

לומד_בישיבה ↓

12:59 01/01/15

מישהו יכול לדרוש ממני להתנהג ע"פ השו"ע מה זה כופין על המצוות?!

לא הבנתי את הכוונה במחילת כבוד תורתך.
ואם ידרשו ממך שתזרוק את הרשת - מה תאמר להם???

↓ חשבונות רבים? **Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?**

13:02 01/01/15

זה שאין להם זכות טענה בחו"מ זה לא אומר שזה רק בנ"א למקום ולא בנ"א לחבירו.

↓ מה שנכון נכון? **Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?**

13:02 01/01/15

חשבונות רבים כתב:

מה שנכון נכון כתב:

ודאי לא מדובר שם ברא"ם שהיה תנאי והסכמה שכל קהלה תחלק בעצמה את הצדקה שלה ע"ש.

ברא"ם מדובר על עיר שיש בה הסכמה שכל קהל דואג לעצמו וכל הדו"ד שם היה במקצת הקהל שרצו להיפרד מאחרים ולקחת עימם את הכסף של הקהל ולא לתיתו לעניי קהלים עיי"ש.

לא ראיתי שם רמז לתנאי כזה.

כדאיאת בשלהי מועד קטן אמר רב מת בעיר כל בני העיר אסורין בעשיית מלאכה רב המנוגא איקלע להווא מתא שמע קל שיפורא דשכבא חזא להנהו אינשי דקא עבדי עבידתא אמר להו להו הנך אינשי בשמתא לאו שכיבא איכא במתא אמרו ליה חבורתא איכא אמר להו אי הכי שרי להו פירוש שמחלו אנשי העיר הזאת לכל חברה וחברה שתהיה לעצמה שאין אנשי חברה זו מתעסקין למיתי חברה זו שכל חברה מתעסקת במיתיה ויש לה בית הקברות בפני עצמה. [מש"כ 'מחלו' בסו"ד אין הכונה תנאי להדיא, אלא שבכל חלוקה לקהלות כלולה מחילה]. דברי הרא"ם הם שמחלו ועל פיהם כתבתי שנראה לי שבזה מיירי הרא"ם. לא היה לי ראם עם הגהות הרב משנ"נ.

ז"ל הרא"ם

שהרי אין לומר שעניי כל הקהלות נקראים עניי העיר אלא [אם כן] כל בני העיר כלם משותפים בכל עניניהם אבל היכא שהם נחלקים לחבורות חבורות וקהלות קהלות הוה ליה כל עניי קהלה וקהלה כעניי עיר אחרת שבזה אפי' רבי יצחק בר' ברוך מודה בו דעד כאן לא פליג אלא בעניי שבו מעיר אחרת לעיר זו שאינם נחשבים לעניי עיר אחרת מאחר שכבר באו לכאן אבל בחלוקה חבורות לא יחלוק בו שבדאי כל חבורה וחבורה היא חשובה כעיר לעצמה כדאיאת בשלהי מועד קטן...

מכל לשונו, מהחלוקה שהוצרך לעשות בין חבורות לדברי ר' יצחק בן ברוך, ומהדין בהלכות אבלות שממנו למד זאת שהיא מוחלט בכל אופן ברור שלא מדובר כאן בתנאי להדיא, אלא שעצם החלוקה לקהלות היא מחילה. וע"כ זה "פירוש שמחלו" ולא שהתנו בהדיא.

↓ חשבונות רבים? **Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?**

13:09 01/01/15

הרב משנ"נ באמת שאין לי מושג מה אתה רוצה.

הרא"ם מביא ראיה ממו"ק לדין שלו. כשהוא מסביר את הגמרא במו"ק הוא אומר שמחלו אנשי העיר זה לזה. אתה רוצה לומר שכשאנשי העיר מתחלקים לקהל הם מסתמא מוחלים גם על הצדקה? שיהיה לך לבריאות, אבל א' זה לא כתוב ברא"ם. ב' זה שייך רק באופן שהחלוקה לקהלים נעשתה בהסכמת רוב אנשי העיר ועל דעת כן שיהיו חלוקים בכל עניניהם. תנאים אלו לא שייכים אצלנו שרוב הקופות מחלקות צדקה לכולם (ב"ה) וגם בעיני המיסים וכדו' כולם משותפים בשווה. אין אצלנו בכלל חלוקה לקהלים וחבורות כפי שהיתה פעם.

אתה רציני בקשר לדיוק מה'פירוש שמחלו'?

↓ מה שנכון נכון? **Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?**

13:13 01/01/15

לא דברתי לגבי המצב בזה"ז. לעצם דברי הרא"ם לענ"ד כונתו ברורה.

לענין הדיוק מ'פירוש', אין לי מושג מה הבנת, מ"מ כונתי היתה שאינו מעמיד אוקימתא בגמרא שמעשה שהיה כך היה, אלא בגדר פירוש. אמנם יש להעיר על דברי הרא"ם, דהתם כל חלוקת החבורות היא לענין הקבורה [לפי פרש"י, וכ"ש למפרשים שחלוקת החבורות שם היא לימים וכ"פ בשו"ע] והוי כתנאי להדיא לענין זה. משא"כ בנד"ד.

נערך לאחרונה על ידי [מה שנכון נכון](#) בתאריך ה' ינואר 01, 2015 3:52 pm, נערך פעם אחת בסך הכל.

↓ לומד_בישיבה? **Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך?**

13:15 01/01/15

זה שאין להם זכות טענה בחו"מ זה לא אומר שזה רק בנ"א למקום ולא בנ"א לחבירו.

ממש לא!!!

והאבא אינו יכול לדרוש מבנו שיכבד אותו מדין כבוד אב ואם, אם כי שגם בזה יש אריכות דברים אך כתבתי רק כמשל.
השימוש עם הדין 'עניי עירך' הנה פרסומת זולה להכות על המצפון וניצול את הבורות של אנשים שנקרעים האם לתת את הצדקה לאח שזקוק לכסף לבין עניי עירך וכו'.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? לומד_בישיבה

14:15 01/01/15

ראה בקובץ המצורף את המנחת חינוך לגבי מצוות כיבוד אב ואם וכל הנפקותא היא רק לגבי אם צריך לרצות את אביו וכדומה אך לא מצאתי מי שיעלה על דעתו שהאב יכול לדרוש מבנו לקיים מצוות כאו"א ואם זה רק בין אדם למקום אסור לדרוש ממשו לעשותו אלא אם כן יש לו רשות מבי"ד לכוף על המצוות וגם זה רק במידה וידוע לנו שפלוני אלמוני מצפצף על השולחן ערוך ל"ע - בין אדם למקום כל אדם צריך לשאול את הרב הפוסק שלו ואם הוא סומך לדוגמא על ר"צ שכטר או רבנים אחרים ביו"ד אין לשום איש רשות להתערב בזה. כנלע"ד.

קבצים מצורפים

[ראה מנחת חינוך.pdf](#)

(KiB 124.61) עדיין לא הורד

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? ברזילי

14:53 01/01/15

מורח ודאין כתב:

ברזילי למה אין בדבריי ממש?

לא שללתי לחלוטין את האפשרות שההילה נחשבת עניי עירך, רק שצריך לזה מקור ובינתיים חוץ מר' הירשל לא שמענו.
עכ"פ עוררתי נושא שזה פשוט שא"א לקבוע עפ"י ההנחה הנ"ל שכל יהודי עם מצע אידיאולוגי או סוציולוגי דומה לך הרי הוא בן עירך.
אי אפשר, וגם לא נכון ולא מוסרי ולא יהודי.

מלבד זאת גם טענתי שאין קשר בין הרגלי השתדכיות לעניים קרובים, וכמובן שפה ברכת מהדיון, כי הרי לא נאור ולא מתקדם להשמע גזעני....

נושא נוסף היה מה הדין בקופה שאינה מתנהלת כראוי, האם מותר לעני לעשות דין לעצמו או לא.

חצבת להבות על קביעת פרמטרים חדשים, העדר ענווה כלפי חז"ל וכו' וכו' כל זה אין בו ממש, שהרי כל הנידון כאן הוא על השאלה מה כוונת דברי חז"ל שצריך להעדיף את הקרוב ואת בן העיר. ברור לכל שאין כאן דין קרבה גיאוגרפית, ולא צריך למדוד מי העני הקרוב ביותר אל ביתי כדרך שמודדים בעגלה ערופה (ולמי שלא ברור לא, עי' בחכמ"א שהזכרתי), אלא יש כאן העדפה של עני הקרוב אליך יותר, תוך שלילת הטיעונים הכלליים שהזכרת מטעמים מוסריים, ואהבת לר"כ וכו'. השאלה איך מתפרש דין זה בזמננו אכן אינה ברורה, ולכן הזכרתי חידוש של פוסק בן זמננו שאמר כן בפירוש (אם כי דומני שהוא דבר בעיקר על תרומה למוסדות חינוך, ולא על צדקה לעניים ממש), שנראה לקוצר הבנתי מסתבר מאד.

שאלת ההשתדכות היא פרמטר אחד מני רבים. אבל אני עדיין סבור שההלים הנפרדים זמ"ז בבתי הכנסת, בכשרות, בבתי דין, בשידוכים, במוסדות חינוך וכו' וכו' מסתבר הדבר לראותם כקהילות נפרדות לכל דבר לענין הקדמת עניי עירך (בהנחה כנ"ל), גם אם הם עורכים קניות באותו סופרמרקט.

לגבי גנבה מן הקופה - לא מביא שבקופה שמראש תרמו לה על דעת חלוקה באופן מסוים (ואפילו אם נתנו על דעת הגבים בסתמא, כנהוג) אין שום היתר לעני לגנוב, אלא אפילו בצדקה סתם לא שמענו שיכול העני לתפוס לעצמו אלא בקרובים ממש, וגם זה תלוי במחלוקת הראשונים, עי' במחנ"א צדקה א (אמנם הרמ"א פסק כמרדכי, ומשמע שבקרובי משפחה מהני גם תפיסה, אבל האחרונים חלקו בזה, למשל חת"ס חו"מ קעז שכל היכא שנותן צדקה שלא על פי סדרי הקדימה לא שייך לתפוס).

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? ברזילי

15:05 01/01/15

חשבונות רבים כתב:

ברזילי כתב:

לא השתכנעתי שכוונת הרא"ם כדברך, ובודאי השכנה"ג לא הבין אותו כך (שאם כן, העיקר חסר מן הספר). כפי שכתבתי לעיל, גם דברי הרדב"ז מתפרשים לכמה פנים.

אין לי מושג לכמה פנים ולא יזה מהם אתה רוצה לפרש את הרדב"ז ושכנה"ג שהביאו, וגם לעיל סתמת בזה.

זה לשון השכנה"ג: נ"ב אפי' לפי דבריו בעיר שהם נחלקים לחבורות חבורות וקהלות קהלות ה"ל כל עניי קהלה וקהל כעניי עיר אחרת. הרא"ם ח"א סי' נ"ג.

ולעיל שאלת סתירה בדבריו כי רק באות הקודמת לזה הוא מביא את דברי הרדב"ז שעניי עירך אמרו ולא עניי קהלך, אבל לענ"ד כוונתו פשוטה: המילים בעיר שהם נחלקים פירושים שכך מנהגם והסכמתם שהם נחלקים מדלא כתב בעיר שיש בה חבורות וקהלות.

א. לא ברור לי מלשון הרדב"ז "כבר עלתה הסכמתך ומנהגם שכל קהל וקהל מחוייב לפרנס העניים שלו ואין אחרים מסייעין עמו" מה כוונתו בדיוק - אתה כנראה מבין שהיתה הסכמה נקודתית (מפורשת או מכללא) על ענין זה עצמו, וכך למרות שבעצם הדבר הם נחשבים עיר אחת ואין שום קדימה ביניהם לענין צדקה, מ"מ יש כעין מחילה של עניי קהל זה לעשירי קהל זה. לא ברור לי איך בדיוק תועיל מחילה כזו לבטל דין דאורייתא (?) של קדימת עניי עירך (האם זה נחשב כאילו אינם עניים כי הם מוותרים על הצדקה? ואם נתן להם בדיעבד לא יצא ידי חובת צדקה?), או מי מוסמך למחול בשם העניים מכאן ולהבא לכל הדורות. מכל מקום, אפשרות אחרת היא שהרדב"ז בא לומר שאחר שהיתה

הפרדה בין הקהילות במציאות לכל דבר וענין, כולל לענין חלוקת הקופות, מועילה הסכמה זו להפקיע מהם שם ענין עירך, כי סוף סוף הם שייכים לקהל אחר. לפי הבנה שניה זו, ההסכמה שהיתה לענין החלוקה אינה אלא סימן לניתוק מספיק של הקשר בין הקהילות.

ב. גם אינני יודע מה בדיוק הפירוש בדברי הרד"ך שהביא השכנה"ג, ומדוע אין סתירה לרא"ם, ונראה שם שיש הבדל בין שני בתי כנסת גרידא, שאין זו הפרדה גמורה, למצב בו יש חלוקה מוחלטת לקהילות שונות, וממילא גם י"ל שכל המקורות לכאן ולכאן אין בהם סתירה ממש, כי הכל תלוי בטיב הקשר שבין הקהלים (וכמובן, אינני יודע לתת בזה שיעור מדויק).

אגב, בירושלים של המאה התשע-עשרה האם לא היה המנהג פשוט לחלק את הכסף לפי ארץ המוצא? דומני שאחת הביקורות של אנשי כולל הו"ד היתה על ענין זה של קופות נפרדות לחסידים, פרושים וספרדים.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? לומד_בישיבה

15:09 01/01/15

הרב ברזילי. אם כבודו רוצה לדון בענין תפיסה (וזכויות העני בצדקה כלפי נותני הצדקה שכבר נגעתי בזה בתגובותי לעיל) וכל המחנה אפרים והמסתעף לדעתי צריך בשביל זה אשכול נפרד. וכך גם כתב לי הרב אסיר פותח האשכול. שלא כדאי לערבב את זה לכאן. ולדעתי הצדק עמו.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? חובב_ספרים

16:23 01/01/15

ברזילי כתב:

שאלת ההשתדכות היא פרמטר אחד מני רבים. אבל אני עדיין סבור שההלים הנפרדים זמ"ז בבתי הכנסת, בכשרות, בבתי דין, בשידוכים, במוסדות חינוך וכו' וכו' מסתבר הדבר לראותם כקהילות נפרדות לכל דבר לענין הקדמת עניי עירך (בהנחה כנ"ל), גם אם הם עורכים קניות באותו סופרמרקט.

זה אכן הנקודה, שהם מופרדים במוסדות קהילתיים. לא שייך כשהקובע הוא רק אם הוא חסיד או לא. א"א לומר שחסידי סטמר בעלזא וגור וכהנה וכהנה מאוחדים במוסדות קהילתיים.

כמו כן כשהם בערים אחרים קשה לומר שהם מאוחדים במוסדות קהילתיים. אולי יש מקום לדון על זה במקרים מסויימים היום כשמוסדות הקהילתיים בערים אחרים מאוחדים, אבל בודאי כשאנשים מאוחדים באופן רשמי זה לא שייך, אפילו עם הם משתתפים פעולה.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? בברכה המשולשת

16:29 01/01/15

ויעוין עוד בהרחבה בקונטרס עין משפט של בעל תשורת ש"י בתוך הספר מכתב גלוי ומלחמת מצוה (סיגעט)

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? לומד_בישיבה

19:00 01/01/15

התכתבתי עם פותח האשכול ולצערי טעיתי.

א. מדובר בת"ח גדול.

ב. הוא פתח את האשכול לא בתור נצרך חלילה אלא בתור בירור העניין עבור מנהלי קופות הצדקה.

ג. לטענתו אין הוא מסכים עם מה שכתב הרב ברזילי.

טעיתי בתגובתי במה שכתבתי לעיל בהיותו בטוח מסגנון הפתיחה וכן מזה שלא המשיך בדיונים כאן שכתב את שכתב כפשקוויל ותו לא. - והיות והוא חדש כאן בבית המדרש לא ידע שעליו להמשיך לנהל את האשכול ולא להפקירו.

עוד אציין שגם הוא מסכים עמי שאין הדיון נוגע לנצרכים אלא למנהלי קופות צדקה.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? לומד_בישיבה

19:18 01/01/15

אין כל בעיה מצידו להמשיך לנהל את האשכול למרות שלא יטול בזה חלק.

לצערי נושא טעון זה כפי שהביא ורמז על כך הרב ברזילי כבר היה על כך ויכוחיים אין סופיים עם כולל פולין וכולל שומרי החומות וכולל גליציה וכו' וכו' --

למותר לציין ולהפנות לויכוחים שהתנהלו בזמן השואה למי לחלק את האישורי העלייה כאשר החסידים טענו אז שנכד של אחד האדמור"ם עדיף על פני ראש ישיבה ליטאי מפורסם ומצד שני פסקו ואמרו שאין להציל את החסידים למרות כל המבואר בשו"ע דיני קדימה בהצלת נפשות. --

כלל ישראל עמד יותר מפעם אחד בפני דילמות כאלו ואחרות כאשר הקומץ לא השביע את הארי.

Re: קרן צדקה לחסידים בלבד! - עניי עירך? חשבונות רבים

22:41 01/01/15

ברזילי כתב:

א. לא ברור לי מלשון הרדב"ז "כבר עלתה הסכמתן ומנהגם שכל קהל וקהל מחוייב לפרנס העניים שלו ואין אחרים מסייעין עמו" מה כוונתו בדיוק - אתה כנראה מבין שהיתה הסכמה נקודתית (מפורשת או מכללא) על ענין זה עצמו, וכך למרות שבעצם הדבר הם נחשבים עיר אחת ואין שום קדימה ביניהם לענין צדקה, מ"מ יש כעין מחילה של עניי קהל זה לעשירי קהל זה. לא ברור לי איך בדיוק תועיל מחילה כזו לבטל דין דאורייתא (?) של קדימת עניי עירך (האם זה נחשב כאילו אינם עניים כי הם מוותרים על הצדקה? ואם נתן להם בדיעבד לא יצא ידי חובת צדקה?), או מי מוסמך למחול בשם העניים מכאן ולהבא לכל הדורות. מכל מקום, אפשרות אחרת היא שהרדב"ז בא לומר שאחר שהיתה הפרדה בין הקהילות במציאות לכל דבר וענין, כולל לענין חלוקת הקופות, מועילה הסכמה זו להפקיע מהם שם עניי עירך, כי סוף סוף הם שייכים לקהל אחר. לפי הבנה שניה זו, ההסכמה שהיתה לענין החלוקה אינה אלא סימן לניתוק מספיק של הקשר בין הקהילות.

לענ"ד כוונתו שיש זכות לתושבי העיר לחלק ביניהם את הדאגה לעניי העיר. וכי למה לא יותר להם לחלוק ביניהם את הטיפול בצדקה? מ"מ גם לשיטתך אין הדברים אמורים במציאות של ימינו ואינם עולים בקנה אחד עם מה שהבאת בשם הרב שכטר.

עבור

עבור לי: